3. PROGRAMMAPLAN CRISISBEHEERSING

3.1. Doel van het programma

Veiligheid is geen exclusieve taak van de Veiligheidsregio. Alleen samen met burgers en organisaties kunnen we Fryslân veiliger maken. In november 2018 stelde het bestuur het Beleidsplan Veiligheid vast voor de periode 2019-2022. Gedurende deze beleidsperiode zoeken we actief de samenwerking met hen en anderen in onze *netwerksamenleving*. Door *slim inzetten van data en technologie* willen we de veiligheid in Fryslân vergroten. Bovendien zijn we *nieuwsgierig* en ons er steeds van *bewust* wat er in onze *omgeving* gebeurt. Zo kunnen we goed inspelen op de veranderende wereld om ons heen. We hebben drie ambities voor de komende beleidsperiode benoemd. Deze hebben zowel Crisisbeheersing als Brandweer uitgewerkt naar speerpunten. De drie gezamenlijke ambities zijn:

- *De netwerksamenleving centraal*
  Wij participeren in de netwerksamenleving en faciliteren deze bij het werken aan veiligheid.
- *Slimme inzet van data en technologie*
  Wij zetten informatie, data en technologie in om de stap te maken van reageren naar voorspellen. Zo vergroten wij de veiligheid in Fryslân.
- *Nieuwsgierig en omgevingsbewust*
  Wij weten wat er speelt, zijn weerbaar en wendbaar. Zo kunnen we onder veranderende condities aan veiligheid werken.

3.2. Speerpunten Crisisbeheersing

Op basis van het Beleidsplan 2019-2022 heeft de afdeling Crisisbeheersing vijf speerpunten geformuleerd:

1. Risico's in beeld
   We spelen adequaat in op bestaande en nieuwe risico's. Op grond van de Wet veiligheidsregio's maken we onder andere plannen. Zo brengen we met het regionaal risicoprofiel bijvoorbeeld risico's in beeld. We zetten in op: risicocommunicatie, bevorderen van redzaamheid en verhogen van veiligheidsbewustzijn.

2. (Netwerk)samenwerking
   Stakeholders en samenwerkingspartners kennen ons als een netwerkorganisatie die de verbindende schakel is in een groeiend aantal netwerken. In deze netwerken maken we met al onze partners afspraken over hoe te handelen voor, tijdens en na crises.

3. Crisisorganisatie 24/7
   Onze crisisorganisatie staat er 24/7. Dit kan gaan om situaties waarbij de pieper gaat (GRIP-opschaling), maar we komen ook geregeld in actie zonder dat er sprake is van een GRIP-opschaling.
   De crisisorganisatie bestaat uit 300 crisisfunctionarissen. Een groot deel werkt in het dagelijks leven bij één van de Friese gemeenten. Het zijn professionals die klaar staan om in actie te komen bij een crisis of ramp. Wij zorgen ervoor dat iedere crisisfunctionaris goed is voorbereid.
   Ook de Friese inwoners spelen een rol tijdens een ramp of crisis. We proberen de veerkracht van onze inwoners zoveel mogelijk te benutten en hebben aandacht voor de groep mensen die minder zelfredzaam is, zoals ouderen.

4. Advisering
   Samen met de brandweer en politie geven we gemeenten een gezondheids- en veiligheidsadvies voor evenementen. We leveren een bijdrage aan veiligheidsbewustzijn, verbinding en informatiedeling met betrekking tot evenementenveiligheid.

   We geven zorginstellingen advies en steun bij de voorbereiding op rampen en crises. Het uitgangspunt hierbij is, dat de zorginstellingen zelf verantwoordelijk zijn voor de continuïteit van de zorg en de voorbereiding hierop.

5. Evalueren

Elke opschaling van de crisisorganisatie en de vakbekwaamheidsactiviteit evalueren wij met de betrokkenen. We brengen verbeterpunten in kaart en stellen actiepunten op. Wij willen leren van de evaluaties om continu te verbeteren. Ook vragen wij inwoners van Fryslân hoe zij een crisis hebben beleefd. Op deze manier werken we met (netwerk)partners, crisisfunctionarissen en inwoners continu aan de kwaliteit van de crisisorganisatie in Fryslân.

3.3. Resultaten in 2022

Speerpunt	Activiteit	Resultaat
Risico's in beeld	Doorontwikkeling tot informatieknooppunt.	Binnen VRF is een informatieknooppunt (IKP Veiligheid en Gezondheid) operationeel. De (crisis)organisatie wordt continu voorzien van actuele risicobeelden.
	Risicocommunicatie (over risico's uit het regionaal risicoprofiel).	Groter veiligheidsbewustzijn van burgers.
	Opstellen en actualiseren van planvorming.	Vastgestelde plannen die aansluiten bij de behoeftes van crisisfunctionarissen.
	Opstellen en concretiseren van een Hoogwater- en evacuatiestrategie voor de Waddeneilanden en de vaste wal.	Uitwerking van een structurele aanpak die een adequate crisisbeheersing bij overstromingen bevordert.
Netwerk Samen-werking	Organiseren van netwerk- en thematische bijeenkomsten.	Relatiebeheer met bestaande en nieuwe partners.
	Maken van samenwerkingsafspraken met bestaande en nieuwe partners.	Partners weten hoe zij moeten handelen voor, tijdens en na een crisis.
	Inwoners Fryslân betrekken bij de crisisorganisatie (spontane burgerinitiatieven; onderzoek naar impact van crises op de Fryske Mienskip)	Veerkracht inwoners Fryslân benutten en aandacht voor mensen die minder zelfredzaam zijn.
Crisis-organisatie	Werving en selectie en (ver)binden van crisisfunctionarissen.	Borgen van de continuïteit / kernbezetting van de Friese crisisorganisatie.
	Aanbieden van een vakbekwaamheidsprogramma aan elke crisisfunctionaris.	Crisisfunctionarissen zijn vakbekwaam.
	Slim inzetten van data en technologie.	Crisisorganisatie is en blijft toekomstbestendig.
	De Friese crisisorganisatie is 24/7 paraat.	Crisisorganisatie komt in actie bij GRIP-opschaling en in situaties zonder GRIP-opschaling.
Advisering	Adviseren van gemeenten over evenementen met inachtneming van de nieuwe Omgevingswet; bevorderen van regionale samenwerking en stimuleren uniformiteit in evenementenveiligheid.	Leveren van een bijdrage aan veilige en feestelijke evenementen in Fryslân.
	Adviseren en ondersteunen van zorginstellingen bij hun voorbereiding op rampen en crises.	Faciliteren zorginstellingen bij lessons learned n.a.v. de coronacrisis
Evalueren	Evalueren van (GRIP)inzetten en vakbekwaamheidsactiviteiten.	Verbeteren dankzij evaluaties en belevingsonderzoeken.
	Uitvoeren van belevingsonderzoeken onder burgers, bedrijven en netwerkpartners.	
	Borgen van actiepunten uit evaluaties in de crisisorganisatie.	
	Consequenties van de evaluatie Wet Veiligheidsregio's in beeld brengen voor VRF.	

3.4. Investeringen in 2022

Programma Crisisbeheersing	Lasten	Baten	Saldo
Producten Crisisbeheersing			
BDUR			
Bijdrage programma Crisis			
Reservemutaties Crisis			
Totaal programma Crisis			

‘In de toekomst voorspellen we een bosbrand’

We leven in een wereld waarin honderden hectares bos in vlammen opgaan, waarin ijsberen geen ijs meer hebben om op te wonen en we niet meer genoeg letters in het alfabet hebben om stormen een naam te geven. De wereld verandert. Nieuwe rampen en crises komen eraan. Veiligheidsregio Fryslân wil voorbereid zijn op wat ons te wachten staat. En dat is ingewikkeld zegt Pim Wanders, medewerker afdeling Crisisbeheersing: “We houden ons bezig met iets dat nog niet bestaat.”

Een netwerk om data uit te wisselen
Een ramp of crisis in de toekomst een stap voor zijn lukt alleen samen zegt Pim: “De afdeling Crisisbeheersing is een netwerkafdeling en altijd bezig het bestaande netwerk te vergroten en te verbinden. Dat bestaat uit zeer diverse organisaties die stuk voor stuk data verzamelen. Denk maar eens aan overheidsorganisaties, zorginstellingen en cybersecurityorganisaties.” Veiligheidsregio Fryslân wil al deze data bij elkaar brengen en verbanden leggen. “Daardoor hebben wij een continu beeld van wat er in de regio speelt op het gebied van veiligheid en gezondheid. Hierop kunnen wij of onze partners anticiperen.”

Data en technologie waarmee we een bosbrand kunnen voorspellen
Stel je eens voor dat je een bosbrand kunt voorspellen aan de hand van data. Volgens Pim is dat mogelijk door de inzet van mensen en slimme technologie. “Door de beschikbare data uit ons netwerk kunnen we factoren die de kans op een bosbrand vergroten inzichtelijk maken. Bijvoorbeeld door een landkaart te ontwikkelen waarop we de lucht- en grondtemperatuur aflezen. Stel: we zien dat de grond in een bos erg warm en droog is, de Brandweer brengt ons op de hoogte dat er in dat gebied vaker bosbranden plaatsvinden en we lezen op een ander dashboard dat er veel mensen op de been zijn. Dan gaan bij ons de alarmbellen af. We informeren ons netwerk, zodat zij maatregelen kunnen nemen om de bosbrand te voorkomen.”

Experimenteren tijdens de coronacrisis
‘Risico’s in beeld’ is een speerpunt van de afdeling Crisisbeheersing. Volgens Pim een continu proces, zonder een duidelijke kop-en-staart. “We zijn zelfs al begonnen met experimenteren.” Dat heeft alles te maken met het Coronavirus. “Een team van medewerkers van de afdeling Crisisbeheersing vormt ons informatieknooppunt. Zij doen niets anders dan informatie verzamelen van onder andere de Friese gemeenten, politie, GGD, ziekenhuizen en sociale media. Daarnaast meten wij sinds kort de maatschappelijke impact van de coronacrisis op de Friese inwoners door samen te werken met het Fries Sociaal Planbureau. Dit alles levert iedere week een actueel beeld op, waarin we verbanden leggen tussen alle data.” Het speerpunt ‘Risico’s in beeld’ is pas geslaagd wanneer iedereen – ook partners – de verbanden begrijpen. Daarom maakt de afdeling deze gegevens inzichtelijk door middel van grafieken, beelden en situatieschetsen. Burgemeesters en de Friese crisisorganisatie kunnen deze heldere informatie gebruiken bij oordeel- en besluitvorming.

Dit is nog maar het begin
De afdeling Crisisbeheersing brengt de komende jaren door middel van data alle mogelijke risico’s in beeld. Ze analyseren wat er ‘nu’ gebeurt en maken daar een advies in klare taal van. Pim benadrukt nogmaals: “We kunnen een ramp of crisis niet alleen voorspellen met onze eigen data. Belangrijk is daarom het aanhalen van nieuwe contacten. Denk aan private organisaties, inwoners en andere organisaties die op het eerste oog niets met een crisis te maken hebben. Zodat we data verzamelen, waarvan we nu nog niet weten dat we die straks nodig hebben.”